

USA's FN-ambassadør, Linda Thomas-Greenfield, mødtes i 2021 med Malis præsident Assimi Goïta, hvor de bl.a. drøftede tilbagevenden til en demokratisk valgt regering.
(foto: Office of US ambassador to UN)

Kupepidemien

- af Mikael Bjerrum og Carsten Jensen
- 176 sider
- trykt udgave 250 kr. (vejl.)
- elektronisk udgave (EPub) 100 kr.
- forlaget Books on Demand
- ISSN-nr. 139788743055662
- anmeldt af Kristian Katholm Olsen, *cand.mag. i litteraturhistorie og samfundsfag.*

Francis Fukuyama udgav i 1992 bogen ”The End of History and the Last Man”, hvori han forudså de liberale demokratier som sejrherre stillet over for autokratiske styre rundt omkring i verden. Han baserede det bl.a. på, at 62 pct. af verdens lande havde opnået en form for demokrati i en eller anden udstrækning.

Denne bog, *Kupepidemien*, skrevet af sociolog Mikael Bjerrum og politolog Carsten Jensen, undersøger, hvordan militæret i mange lande i Det Globale Syd har bremset demokratiseringsbølgen. Bogen har særligt fokus på de lande, der var involveret i Det Arabiske Forår 2010-11, og på afrikanske lande, hvor der har været en lang række kupforsøg i de seneste år, hvilket optager de to første dele af bogen. Den sidste del undersøger, hvordan den autoritære bølge og militærets rolle ser ud i andre dele af verden.

Mali er et eksempel på et land, hvor en militærregering styrer. Den maliske regering under ledelse af Assimi Goïta har f.eks. smidt tropper fra Frankrig (et demokrati) ud af landet og har et godt økonomisk samarbejde med autoritære Kina.

Forfatterne befinder sig næsten kun på det skriftligt redegørende niveau. Til tider kommer forfatterne med vurderinger, men forfatternes egne meninger har kun en meget lille plads i bogen. Det ville bestemt være et plus, hvis de var gået mere polemisk til værks, da de beskæftiger sig med spørgsmål såsom ideologiernes kamp imod hinanden, som er et emne, hvis relevans ikke er formindsket i styrke i de ca. 35 år, der er gået siden Berlinmurens fald. Det at få diskuteret, hvilken vej frem der er den bedste, både på nationalt og internationalt plan, så der tages fornuftige beslutninger, er velsagtens et af de vigtigste af de store spørgsmål, der skal stilles i den tid, vi lever i.

Med de aktuelle kupforsøg og autoritære tendenser rundt om i verden er bogen bestemt relevant læsning. Derudover finder forfatterne en god balance med ikke at bruge for lang tid til at beskrive forholdene i de enkelte lande. Der bliver eksempelvis brugt stort set samme antal sider på både Tunesiens, Egyptens, Algeriets og Libyens respektive situationer samt de afgørende punkter i landenes moderne politiske historie. Det vil sige en 8-10 sider, og med dette antal bliver det hverken for overfladisk eller for grundigt. Man får derimod en passende indføring i de politiske virkeligheder og får et ”minikursus” i de vigtige begivenheder, der har formet de enkelte lande og har ført til deres situationer.

Det taler bestemt til bogens fordel ift. kvalitet, at der på trods af, at der redegøres for ét land ad gangen, altid er en fornemmelse af, at det er det samlede billede af militærets rolle i Det Globale Syd, som de enkelte landebeskrivelser bidrager til. Det bidrager til, at man sidder med en fornemmelse af en klar rød tråd.

Bogen kunne godt trænge til at få nogle ekstra gennemlæsninger, hvad angår, hvis vi ser det i en større sammenhæng, mindre vigtige, men stadig betydelige, sproglige område.

Der sniger sig fx en del stavefejl ind undervejs, hvilket, selv om de måske ikke generer den almindelige læser, er kritisabelt ift. professionalisme, som forfatterne med deres baggrunde bestemt må forventes at have øje for.

Derudover er det forvirrende, at der er en række understregninger af passager i teksten, der ikke giver indtryk af, at der er noget, der menes eftertrykkeligt, men snarere at der har været et link til en internethjemmeside. Det giver i så fald ikke mening, efter at bogen er endt i papirform, da der ikke har været fokus på at justere på disse henvisninger og fx få et fodnotesystem med en struktureret litteraturliste bagerst i bogen. Begge dele er fraværende, hvilket er frustrerende med tanke på, at vi har at gøre med en bog, der på indholdssiden ellers bevarer et godt fokus.

Opsummering:

Mikael Bjerrum og Carsten Jensen har skrevet en meget relevant bog for den tid, vi lever i med ”Kupepidemien”, som tegner et billede af, at det liberale demokrati ikke har sejret som ideologi, men at militærstyrer vinder frem mange steder på kloden, især i Det Globale Syd. På trods af at bogen på det sproglige og layoutmæssige plan ikke fremstår helt gennemarbejdet, er bogen spændende læsning og finder en god balance mellem ikke at være for overfladisk, men heller ikke at beskrive de enkelte landes situation alt for grundigt, hvilket gør, at der holdes fokus på det samlede billede af skrøbelige demokratier og autokratiers fremgang flere steder i verden.